

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС

Міжнародна асоціація мовного тестування (ILTA)

(Прийнятий на щорічній конференції ILTA, що відбулася у Ванкувері, березень 2000 р.)

(Незначні виправлення, затверджені Виконавчим комітетом ILTA, січень 2018 р.)

Цей перший етичний кодекс, підготовлений Міжнародною асоціацією мовного тестування (далі -- ILTA), є набором принципів, які спираються на філософію моралі та мають скеровувати належну професійну поведінку. Він не є статутом, ані директивою, і не містить керівних принципів практичної діяльності, проте він має на меті запропонувати стандарт прийнятної етичної поведінки всіх тестологів, які працюють у галузі мовних випробувань (далі - тестологів). Він пов'язаний з окремим документом «Керівні принципи практичної діяльності» (доступний на сайті ILTA). Етичний кодекс ґрунтується на поєднанні принципів доброчесності, не завдання шкоди, справедливості, поваги до автономії та громадянського суспільства.

Цей Етичний кодекс визначає 9 фундаментальних принципів, кожен із яких ретельно розроблений у серії анотацій, які надають загальне роз'яснення сутності цих принципів; вони рекомендують, що члени ILTA повинні робити чи не робити, або, у більш загальному розумінні, як вони повинні поводитися, чи до чого вони або професія мають прагнути; вони також визначають труднощі та винятки, притаманні застосуванню цих принципів. Анотації додатково уточнюють передбачені Кодексом санкції, чітко зазначаючи, що невиконання Кодексу може привести до серйозних покарань, таких як анулювання членства в ILTA за рекомендацією Комітету ILTA з етики. Хоча цей Кодекс створений на основі інших подібних етичних кодексів (які існували в історії раніше), він прагне відобразити постійно мінливе співвідношення суспільних і культурних цінностей у всьому світі, і з цієї причини тестологам слід тлумачити його разом із відповідними «Керівними принципами практичної діяльності».

Усі професійні кодекси повинні формувати професійні сумління й судження. Цей Етичний кодекс ILTA не звільняє тестологів від зобов'язань та відповідальності, покладених на них іншими Кодексами, до яких вони приєдналися, або від їхніх обов'язків відповідно до національного та міжнародного законодавства, дія якого на них розповсюджується.

Тестологи є незалежними доброчесними співробітниками, й іноді можуть мати особисту етичну позицію, яка суперечить їхній участі в певних процедурах. Вони мають моральне право відмовитися від участі в процедурах, які порушують їхні особисті етичні переконання. Погоджуючись на робочі посади, де, як вони передбачають, вони можуть бути залучені до участі в процедурах, що не відповідають їхнім переконанням, тестологи зобов'язані повідомити про це свого чинного або потенційного роботодавця. Роботодавці та колеги зобов'язані унеможливити дискримінацію таких тестологів на робочому місці.

Етичний кодекс ілюструється конкретними прикладами в «Керівних принципах практичної діяльності» (доступні на сайті ILTA). Якщо Етичний кодекс зосереджується на моралі та ідеалах

професії, «Керівні принципи практичної діяльності» визначають мінімальні вимоги до професійної практики та зосереджуються на роз'ясненні порушень професійної поведінки та непрофесійної поведінки.

Як Етичний кодекс, так і «Керівні принципи практичної діяльності» повинні швидко реагувати на потреби та зміни в цій професії, і з часом обидва документи вимагатимуть перегляду у відповідь на зміни в мовному тестуванні та в суспільстві. Етичний кодекс переглядатиметься через п'ять років, або раніше, в разі необхідності.

Принцип 1

Тестологи зобов'язуються поважати людську природу та гідність кожного тестованого. Вони зобов'язуються приділяти їм найкращу можливу професійну увагу й поважати потреби, цінності та культуру кожного під час надання їм послуг із мовного тестування.

Анотація

- Тестологи зобов'язуються не дискримінувати і не експлуатувати тестованих на підставі віку, статі, раси, етнічної належності, сексуальної орієнтації, мовної підготовки, віросповідання, політичних уподобань чи релігії, та навмисно і усвідомлено не нав'язувати свої власні цінності (наприклад, соціальні, духовні, політичні й ідеологічні).
- Тестологи зобов'язуються ніколи не експлуатувати своїх клієнтів і не намагатися впливати на них засобами, які не пов'язані з цілями послуги, яка ними надається, або з дослідженням, яке вони проводять.
- Сексуальні стосунки між тестологами та тестованими завжди є неетичними.
- Викладання та дослідження мовного тестування з залученням тестованих (включно зі студентами) вимагає їхньої згоди; це також вимагає поваги до їхньої гідності та конфіденційності. Залучені учасники повинні бути поінформовані про те, що їхня відмова від участі не вплине на якість послуг тестолога (у викладанні, у дослідженні, у розробці, в адмініструванні). В разі використання для другорядних цілей всіх форм засобів масової інформації (паперових, електронних, відео, аудіо), яке залучає тестованих, вимагає їхньої попередньої свідомої згоди.
- Тестологи зобов'язуються докладати зусиль до доведення здобутої ними інформації всім відповідним зацікавленим сторонам у якомога найзмістовнішій формі.
- Там, де це можливо, слід консультувати тестованих з усіх питань, що стосуються їхніх інтересів.

Принцип 2

Тестологи зобов'язуються зберігати конфіденційність усієї інформації щодо тестованих, отриманої під час своєї професійної діяльності, і використовувати професійну розважливність щодо розповсюдження такої інформації.

Анотація

- Незважаючи на широке використання фотокопій та факсиміле матеріалів, комп'ютерних протоколів тестування та банків даних, підвищений попит на звітність із різних джерел та особистий характер інформації, отриманої від тестованих, тестологи зобов'язані поважати право тестованих на конфіденційність та захищати всю інформацію, пов'язану з відносинами між тестологами та тестованими.
- Конфіденційність не може бути абсолютною, особливо у випадках, коли записи стосуються студентів, які, можливо, змагаються за право вступити на навчання або отримати посаду. Слід дотримуватися стійкої рівноваги між збереженням конфіденційності як основного аспекту професійного обов'язку тестолога та ширшої відповідальності, яку тестолог бере на себе перед суспільством.
- Аналогічним чином, у відповідних випадках колеги тестологів за фахом, окрім власних даних, також мають право на доступ до даних про тестованих з метою покращити надання професійних послуг. У таких випадках ті, кому надано доступ до даних, повинні погодитися зберегти конфіденційність інформації.
- Дані про тестованих, зібрані з джерел, відмінних від тих, які надані ними безпосередньо (наприклад, від учителів тих учнів, які виконують тест) підпадають під дію тих самих принципів конфіденційності.
- Можуть існувати встановлені вимоги оприлюднення інформації, наприклад, у ситуації, коли тестолога залучають у ролі свідка-експерта до суду. За таких обставин, тестолог звільняється від обов'язку зберегти професійну конфіденційність.

Принцип 3

Тестологи зобов'язуються дотримуватися всіх відповідних етичних принципів, що містяться у національних та міжнародних рекомендаціях, під час проведення випробувань, експериментів, обговорень або іншої дослідницької діяльності.

Анотація

- Розвиток тестування з мови залежить від досліджень, які обов'язково передбачають участь людських суб'єктів. Це дослідження має відповідати загальноприйнятим принципам академічної розвідки, базуватися на глибокому та досконалому знанні професійної літератури; плануватися і виконуватися відповідно до найвищих стандартів.
- Усі дослідження повинні бути обґрунтованими; це означає, що від результату запропонованих досліджень слід очікувати відповіді на поставлені запитання.
- Права людини як суб'єкта дослідження завжди мають перевагу над інтересами науки або суспільства.
- У випадках, коли існують ймовірні незручності або ризики для суб'єкта дослідження, переваги такого дослідження повинні враховуватися, але не повинні використовуватися самі по собі для виправдання таких незручностей чи ризиків. Якщо виникають непередбачувані негативні наслідки, дослідження слід завжди зупинити або змінити.

- Незалежний комітет з етики повинен оцінювати всі дослідницькі пропозиції з метою забезпечення відповідності дослідження найвищим науковим та етичним стандартам.
- Відповідна інформація про цілі, методи, ризики та незручності дослідження повинна надаватися суб'єкту заздалегідь. Інформацію необхідно подавати у повністю зрозумілій формі. Згода має бути добровільною, без примусу та тиску.
- Суб'єкт може добровільно відмовитися від участі в дослідженні або припинити участь в будь-який час до публікації результатів дослідження. Така відмова не повинна негативно вплинути на ставлення до суб'єкта.
- Особливу увагу слід приділяти питанню отримання попередньої згоди у випадку тих суб'єктів, які перебувають на утриманні (наприклад, студенти, люди похилого віку, учні з обмеженими можливостями).
- У разі якщо йдеться про неповнолітнього, потрібно отримати згоду одного з батьків або опікуна, а також згоду дитини, якщо вона має достатню зрілість і розуміння.
- Конфіденційна інформація, отримана під час дослідження, не повинна використовуватися для інших цілей, а тільки у цілях, зазначених у затвердженому протоколі дослідження.
- Публікація результатів дослідження має бути правдивою та ретельно виконаною.
- Публікація дослідницьких звітів не дозволяє ідентифікувати суб'єкти, яких було залучено до дослідження.

Принцип 4

В межах своїх можливостей, тестологи не дозволяють зловживати їхніми професійними знаннями або навичками.

Анотація

- Тестологи зобов'язуються не використовувати свідомо свої професійні знання та навички з метою досягнення цілей, які заважали б інтересам тестованих. Якщо перебіг втручання тестолога не направлений безпосередньо на користь тестованих (наприклад, коли їх просять виступити у ролі суб'єктів випробувань кваліфікаційного тесту, призначеного для якоїсь іншої ситуації), обов'язково необхідно чітко пояснити сутність цього втручання.
- Невідповідність переважаючим суспільним моральним, релігійним та іншим цінностям, або статус небажаного мігранта не може бути визначальним чинником для оцінювання мовної компетенції.
- Незалежно від юридичних обставин, тестологи зобов'язуються не брати участі, ні безпосередньо, а ні опосередковано, у застосуванні катувань чи інших форм жорстокого, нелюдського або принизливого покарання (див. Токійську декларацію 1975 р.).

Принцип 5

Тестологи зобов'язуються продовжувати здобувати професійні знання та ділитися ними з колегами та іншими фахівцями-мовознавцями.

Анотація

- Постійне навчання та удосконалення своїх знань є основою для виконання професійних обов'язків; невиконання цих умов може завдати шкоди тестованим.
- Тестологи зобов'язуються використовувати різні доступні для них методи безперервної освіти. Це можуть бути регулярна участь у програмах тестування мовних навичок, професійних конференціях та постійне ознайомлення з відповідними фаховими публікаціями.
- Тестологи зобов'язуються використовувати взаємодію з колегами та іншими відповідними фахівцями з мови як важливий засіб удосконалення своїх професійних знань.
- Тестологи зобов'язуються ділитися новими знаннями з колегами шляхом публікації у визнаних професійних журналах або на засіданнях.
- Тестологи зобов'язуються сприяти освіті та професійному розвитку майбутніх тестологів, а також робити внесок до складання керівних принципів та основних вимог цієї освіти.
- Тестологи зобов'язуються сприяти освіті студентів інших мовних спеціальностей.

Принцип 6

Тестологи зобов'язуються спільно відповідати за підтримання доброчесності професії мовного тестування.

Анотація

- Тестологи зобов'язуються сприяти доброчесності своєї професії шляхом виховання довіри та взаємної відповідальності серед колег. У разі розбіжностей у думках, точки зору мають бути виражені з відвертістю та повагою, а не шляхом взаємної дифамації.
- Тестологи розробляють та впроваджують норми від імені суспільства. Таким чином, вони мають привілейоване становище, яке вимагає від тестологів дотримання відповідних особистих та моральних стандартів у своїй професійній практиці та в тих аспектах їх особистого життя, які можуть впливати на доброчесність цієї практики.
- Тестологи, які усвідомлюють непрофесійну поведінку колеги, зобов'язані вжити відповідних заходів. Це може включати повідомлення відповідних органів влади.
- Недотримання цього Етичного кодексу буде розглядатися з максимальною серйозністю та може призвести до суворого покарання, включаючи скасування членства в ILTA.

Принцип 7

Виконуючи свої соціальні функції, тестологи зобов'язуються прагнути покращувати якість послуг мовного тестування, оцінювання та навчання, сприяти справедливому розподілу цих послуг, а також сприяти освіченості суспільства щодо вивчення мови та володіння мовою.

Анотація

- Тестологи мають особливий обов'язок сприяти покращенню надання послуг з мовного оцінювання, оскільки багато хто з тестованих не мають права голосу та мають недостатню впливовість з огляду на їхній статус не-носіїв мови.
- Тестологи зобов'язуються, в силу своїх знань та досвіду, надавати рекомендації тим, хто відповідає за надання послуг з мовного тестування.
- Тестологи зобов'язуються з готовністю виступати на захист та, разом з іншими, гарантувати учасникам мовних випробувань доступ до найкращих послуг з мовного тестування.
- Тестологи зобов'язуються з готовністю співпрацювати з дорадчими, статутними, добровільними та комерційними органами, які задіяні у наданні послуг з мовного тестування.
- Тестологи зобов'язуються вживати відповідних заходів, якщо, через обмеження фінансового або іншого характеру, рівень надання послуг опускається нижче мінімальних стандартів. У виняткових випадках тестологи можуть бути змушені відмежуватися від таких послуг, за умови що це не завдасть шкоди тестованим.
- Тестологи зобов'язуються з готовністю пояснювати та поширювати в суспільстві відповідну наукову інформацію та обґрунтовані професійні думки. При цьому, тестологи мають пояснювати, чи є вони представниками офіційно визнаного професійного органу, чи ні. Якщо висловлені тестологами думки суперечать загальноприйнятим, вони повинні на це вказати.
- Тестологам доцільно робити науково обґрунтований внесок у публічні дебати з приводу таких чутливих соціально-політичних питань, як расові питання, знедолення, та виховання дітей.
- Тестологи повинні відокремлювати свою роль педагогів, які володіють професійними знаннями, від своєї ролі громадян.
- Виконуючи свої обов'язки за цим принципом, тестологи зобов'язуються піклуватися про те, щоб уникати самореклами та дифамації колег.
- Тестологи зобов'язуються чітко пояснювати, що вони не претендують (і не розглядаються як такі, що претендують) на виключне володіння всім відповідним знанням.

Принцип 8

Тестологи мають пам'ятати про свої зобов'язання перед суспільством, в якому вони працюють, одночасно визнаючи, що ці зобов'язання іноді можуть суперечити їх обов'язкам перед тестованими та іншими зацікавленими сторонами.

Анотація

- Коли результати тестування отримуються від імені установ (державних департаментів, професійних установ, університетів, шкіл, компаній), тестологи зобов'язані точно звітувати про ці результати, якими б неприємними вони не були для тестованих та інших зацікавлених осіб (родин, потенційних роботодавців, тощо).
- Як членам суспільства, в якому вони працюють, тестологам слід визнавати свої зобов'язання щодо вимог оцінювання у цьому суспільстві, навіть якщо вони самі не можуть з ними погодитися. У тих випадках, коли ця незгода є настільки сильною, що її можна кваліфікувати як таку, що суперечить сумлінню, вони повинні мати право відмовитися від надання професійних послуг.

Принцип 9

Тестологи зобов'язуються регулярно розглядати можливі наслідки своєї діяльності, як коротко-, так і довготривалі, для всіх зацікавлених сторін, залишаючи за собою право відмовитися від надання професійних послуг з міркувань сумління.

Анотація

- Як професіонали, тестологи несуть відповідальність за оцінку етичних наслідків запропонованих їм проектів. Хоча вони не можуть розглянути всі можливі випадки, вони повинні провести ретельну оцінку ймовірних наслідків, і якщо ці наслідки, на їхню думку, є професійно неприйнятними, відмовитися від надання послуг. У таких випадках вони, зазвичай, мають консультиватися з іншими тестологами, щоб визначити, наскільки поширеною є їхня думка, у той же час залишаючи за собою право на особисту позицію з міркувань сумління, якщо їхні колеги дотримуються інших поглядів.

© Copyright ILTA

переклад українською мовою /*Ukrainian translation, 2018:*

перекладачі/translators: Nataliya Popovych (Uzhhorod National University, Ukraine), Olena Rossi (Lancaster University, UK), Nataliya Todorova (Uzhhorod National University, Ukraine)